

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so došli v soboto iz Budapešte. Te praznike pa je bil pri njih grof Badeni dvakrat, da je poročal o političnem položaju. — Danes ima državni zbor zopet sejo. Na dnevnem redu je začasna pogodba z Ogersko. Ako bodo nemški zagrizenci spet ropotali, utegne ta seja trajati 30 do 40 ur. — Delegacije se snidejo na Dunaju med 13. in 16. novembrom.

Tirolsko. V nedeljo so imeli nemški nacionalci in liberalci shod v Bolzanu, na katerem je posebno udrihal po klerikalcih in krščanskih socialistih slaboglasni Wolf. Sicer pa katoliške Tirole še stojijo!

Stajarsko. Deželni zbor se skliče v drugi polovici prih. meseca. — Pri 25letnici mariborske sadjarske in vinarske šole je imel prvo besedo Girstmayr Francel in se je pela prusaška pesem »Die Wacht am Rhein.« Škandal!

Koroško. Katoliško polit. in gospodarsko društvo za Slovence ima prihodnji shod dne 7. novembra v Borlah v Zilski dolini. — Humberška cesta je vendar enkrat gotova, g. deželni predsednik Schmidt-Zabierow pa je oni dan vložil prošnjo za vpokojenje.

Kranjsko. V vipavskem in idrijskem okraju obe slovenski stranki prirejata shode za dopolnilno deželno-zborsko volitev. V Vipavi je v nedeljo kaj oblastno govoril dr. Tavčar ter kot plesniv liberalec odrekal duhovnikom politične pravice. Kje bi bili koroški in stajarski Slovenci, ako bi duhovniki roke križem držali?

Primorsko. V Gorici se je letos otvoril že sedmi laški otroški vrtec, kaj pa na škodo slovenstvu. — Tržaški Lahoni so nezadovoljni s svojimi državnimi poslanci. — V Buzetu so Hrvati sijajno zmagali pri občinskih volitvah. Ondi je Lahom za vedno odklenkalo.

Hrvaško. Pred 14 dnevi je bil na zagrebškem vseučilišču slovesno umeščen novi rektor, dr. Jurij Dočkal. Za dve leti bode to vseučilišče praznovalo svojo 25letnico. Naj se takrat na njem otvori tudi zdravniški oddelek! To je želja vseh Hrvatov.

Vnanje države.

Rim. V kratkem bode zopet konsistorij ali zbor kardinalov, v katerem bodo sv. oče papež Leon XIII. imenovali nekatere nove kardinale, več novoimenovanih skofov pa potrdili.

Italijansko. Naš vnanji minister, grof Goluhovski, pojde te dni italijanskemu kralju se pokloniti, in kar je značilno, ne v Rim, ampak v Monzo.

Nemško. Cesar Viljem se je blizu eno uro mudil pri kanclarju Hohenlohe, ki še ostane nekaj mesecev, če ne dalj, v svoji visoki službi. — Vodja socialistov Liebknecht, 72 let star, je obsojen za štiri mesece v zapor, ker je razžalil cesarja.

Rusko. Na Poljskem dobijo nov mestni red, s katerim mesta dobijo malo več pravic, kakor so jih dozdej imele. Sploh pa sedanjega generalnega guvernerja Imeretinskega Poljaki rajši imajo, kakor njegovega prednika Gurka.

Srbsko. V nedeljo je priredil kralj Aleksander na čast novemu ministerstvu dvorni obed. V napitnici na novo vlado je med drugim izrazil željo, naj novo ministerstvo krepko podpira njegove težnje v korist domovini in srbskemu narodu.

Turško. V Armeniji so Turčini zopet začeli preganjati kristijane. Seveda hoče to turška vlada utajiti, ali prej ko slej bode Evropa zopet zvedela strašne gro-

zovitosti, ne da bi krščanski vladarji zato poklicali Turčijo na račun.

Špansko. General Blanko je že došel na Kubo. Razglasil je vsem Kabancem, da hoče uvesti samoupravo ter s tem ustaše pomiriti. Bog ve, če že ni prepozno. — Na Kubi je 40 tisoč španskih vojakov bolnih.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Dalmacije.

Na Adrijanskem morju avg. 1897.

(Dalje.)

Res lepa in prijetna je vožnja po morju; kakor ponosen labud hiti naša ladja naprej po Adriji. Vreme je kaj ugodno — bal sem se vročine, pa hladen morski vetrič mi pihlja nasproti, ravno zdaj sem najbolj razpoložen. Da Ti nadaljujem potna pisma, pa ne več iz Bosne, ampak iz Dalmacije — nekaj ur še in naša ladja dospé v Spljet (Spalato). Tukaj na ladji smo preskrbljeni z vsem, vsak popotnik ima svojo majhno celico s posteljo; tu imamo krasen salon, električno razsvetljavo, vodovod, dobro postrežbo, prijetno družbo, tu se Slovenci in Hrvatje in Nemci in Poljaki bolje razumemo, kakor v dunajski zbornici, sicer pa obstrukcija tudi ne bi nič pomagala, vsak plača vsaj delež — precej zasoljeno — pa smo si dobri.

Vendar, kakor se spominjam, sem Ti še premalo poročal o Mostaru. Mostar, glavno mesto hercegovsko, šteje blizu 13000 prebivalcev, polovica mohamedancev, četrtina pravoslavnih in le četrtina katoliških kristijanov. Mesto, ki leži ob reki Narenta je ozko, pač pa eno uro dolgo; le eno predmestje se malo bolj razširja proti zahodu. Najznamenitejše v Mostaru je starodaven, svetoznan most čez Narento, katera je tukaj 38 $\frac{1}{2}$ metra široka. Kaj enacega se ne vidi lahko kje drugje. Most se vzdiguje 19 metrov nad vodo, gre visoko v obok, ter nima od enega konca do drugega nobenega stebra, ki bi ga podpiral. Star je že čez 300 let in kakor upati, gledal še bo marsikateri rod, tako močno je iz kamenja pozidan. Na vsakem koncu se vzdigujeta na vsaki strani ceste močni, okrogli stolpi, katere so rabili v prejšnjih časih za ječe, pozneje pa tudi za shrambe smodnikove. Vozovi čez ta most ne smejo, za nje je blizu kolodvora drug, železni most.

Omeniti bi imel tu še grško, pravoslavno katedralo, mogočno zidovje, ki ima kaj lepo lego, dalje bolj novo katoliško stolnico, ki ima obliko bazilike, in prostoren frančiškanski samostan. Škof mostarski je iz reda sv. Frančiška.

Lep in zanimiv izlet iz Mostara je k Buna-viru. Pod silovitimi pečinami stoji tik izvira Bune mala hišica — priljubljen romarski kraj za mohamedane. V njej počiva v priprosti, s pregrinjali pokriti rakvi neki turški svetnik s svojim služabnikom. Sluga, ki v bližnji sobici stanuje, rad vsakemu popotniku te »svetinj« po-kaže; on postavi tudi vsak večer h krsti »svetnikovi« vrč vode in prt. Po noči namreč pride — to je mnenje mohamedanov — »svetnik« ter se začne umivati, kakor mu je koran to tudi prej v življenju ukazal. Toliko v kratkem o Mostaru in okolici.

Ker parnik »naglič« le dvakrat na teden popotnike iz Mostara naravnost v Reko prevaža, moral sem hiteti, da ne zamudim vlaka v Metkovič, zadnjo železniško postajo. Železnica gre zopet tik reke Narente. Bolj ko se bližamo našemu cilju, dospeti pravočasno parnik, tim lepša postaja okolica. Blizu Metkoviča, ki je že na dalmatinski zemlji, zagledam že lepo obdelano polje, vinograde, južno drevje itd. Le nekaj minut od

hercegovske meje — in zapustiti nam bo železnico, ter se preseliti na parnik. — Meslo Metkovič ne ponuja razven nove kat. cerkve nobene znamenitosti — torej le naprej na ladjo! Prva pot na ladji, da opravimo dolžnost, na katero ne sme nikdar pozabiti popotnik — da plačamo vožnjo, do Reke je 18 gld. naštetih. 8. ura zjutraj je odbila, vrvi in verige, s katerimi je bila ladja priklenjena, se potegnje gor in zdaj veselo naprej po Narenti — in potem dalje po Adriji do Spljeta.

Smešnica. Slab lovec pripoveduje: »Zdaj že tri mesece hodim na lov in vedno upam, da bom uničil onega starega zajca, ki me že tri mesece za norca ima; no, zdaj pa je ta dolgouhi porednež še mlade dobil!«

Razne stvari.

Domače. (Inštalacija.) Ml. knezoškof bodo novoimenovanega prošta ptujskega, preč. gosp. Jožefa Fleck-a, prih. torek, dne 9. novembra, v stolni cerkvi v Mariboru vmestili ali inštalirali in za infuliranega prošta blagoslovili.

(Oskrunjenje dneva Gospodovega.) V nedeljo, dne 10. oktobra sta vozila posestnika Damiš in Fras, doma v župniji Sv. Petra blizu Maribora, mošt mimo cerkve Sv. Marjete ob Pesnici; v nedeljo, dne 31. oktobra je eden imenovanih kmetov spravljal in vozil belo repo iz svoje njive domu. Pohujšanje se vedno širi in onečastenje dnevoj Gospodovih se množi.

(Poslanec baron Hackelberg) od Sv. Pavla pri Bolski se je oni teden v državnem zboru postavil na glavo. V zbornici je bilo ravno važno glasovanje, kar nastane na hodniku zbornice grozen krohot. Poslanci derejo iz zbornice. Kaj se je neki pripetilo? Stari baron Hackelberg je nemškoliberalne poslance kratkočasil s tem, da se je na glavo postavil sredi med njimi.

(Nesreča.) V nedeljo, dne 31. oktobra je pri Trbovljah med železniške vozove padel sprevodnik A. Blažič in potem pod kolesa in je bil pri priči mrtev. Res, nevarna služba.

(Slovenski obrtniki v Celju) se prav hrabro gibljejo. Letos se je pomnožilo njihovo število zopet za nekaj novih domačih tvrdk. To je odgovor na germansko brezobzirnost. Malo Celje živi od kmetov in vrli kmetje so Slovenci. Svoji k svojim!

(Wolfove dopisnice.) Nemški Celjani so priredili ilustrovane dopisnice. Založili so slikane dopisnice s podobo državno-zborskega kričača Wolfa, ki na sliki stoji — za plotom. To so pa pogodili, da niso mogli bolje.

(Petindvajsetletnico mašništva) je obhajal v sredo, dne 3. novembra č. o. Feliks Podbregar v Nazarjih. Nekdanjemu hrabremu vojaku pred Kustoco leta 1866., sedaj vojščaku Gospodovemu, kličemo: Mnoga še leta!

(Cigansko deklé.) Triletna ciganska deklica je bila krščena v torek, dne 26. oktobra v Mozirju. Naj bo vedno zvesta sv. katoliški veri!

(Osebne vesti.) V Letuš pri Braslovčah pride kot nadučitelj g. K. Maršič, dosedaj nadučitelj v Št. Lovrencu v Slov. goricah. — Gosp. Fr. Fister je postal davkar v Gornjem gradu.

(Županom na Ljubnem) v gornji Savinjski dolini je potrjen navzlic vsem prizivom g. Kolenc. S tem potrdilom napoči za občino čas resnega delovanja in umnega gospodarstva.

(Naglo umrl) je dne 1. novembra ob 1/2 12. uri po noči g. Franc Urbas, po domače Sirk, veleposestnik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Bil je veren mož,

skoz in skoz blag značaj in neustrašljiv narodnjak ter mnogo let sem ud okrajnega zastopa. Sveti mu večna luč!

(Otrok zanetil.) Dne 25. oktobra je zgorelo gospodarsko poslopje Francu Jurteli v Trnovcih, v okraju ptujskem. Zanetil je njegov 7letni rejenček Pavel Kogler. Skrivajte vendar užigalice pred otroci!

(Shod o zadevi varstvenih naredb proti živinskim kugam.) Vsled vabila krškega županstva se je v pogovor zaradi živinskih boleznij šlo dne 17. oktobra petnajst občinskih zastopnikov iz Kranjskega in Štajarskega. Vložili so p. krškem županu g. dr. Romihu na vis. c. kr. ministerstvo prošnjo za preuredbo nekaterih predpisov pri postopanju kužnih boleznij.

(Cena letošnjemu moštu.) Iz Frama se nam poroča: Cerkevni mošt se je v Framu dne 2. nov. prodal polovnjak od 85:20 do 100 fl.

(Mariborska mestna hranilnica) ali nemška šparkasa bode z novim letom ondi hranjeni denar obrestovala po 3³/₄% ali po 3 fl. 75 kr. od sto. Mariborska in ptujska slov. posojilnica bodeta pa novi davek tudi sami plačevali, in vendar ostanejo obresti kakor dozdaj.

(Utonil) je v nedeljo neki božjasti podvržen mladenič v Braslovčah v Savinjski dolini. Bog ve, čemu na take reveže domači bolje ne pazijo?

(Celjski Nemci) so z vsemi sredstvi agitovali za veliko udeležbo na slavnosti »Südmärkisch Sängerbunda« v Ljubljani. Paróla jim je bila: »Cilli soll zeigen, dass wir vor den Windischen keine Furcht haben!« (Celje mora pokazati, da se »bindišarjev« ne boji.)

(Iz sole.) Na mariborskem učiteljskem delu te dni izpit usposobljenosti 14 gg. podučiteljev in 6 gpdč. podučiteljic. — Gg. nadučitelja J. Sabaty v Št. Ožbaltu ob Dravi in Klement Vračko v Št. Ulrihu pri Ivniku menjata službi. — Gpdč. učiteljica Josipina Kren pride od Sv. Marjete niže Ptuja h Kapeli.

(Iz vagona padel ali skočil) je na vseh svetnikov dan neki popotnik med Št. Iljem v Slov. gor. in Pesnico, ko se je vozil z brzovlakom, ter je na železni cesti nezavesten obležal.

(Strah pred Slovenci) zopet spreletava mariborske prusake, ker bodo v 14 dneh mestne občinske volitve. Današnja »Mariboržanka« piše, da Slovenci stikajo po pooblastilih. Nam o tem ničesar ni znano, ali prišel bo čas, ko se bomo tudi Slovenci ganili!

Društvene. (Mohorjeva družba) je letošnje knjige jela razpošiljati, in sicer: 1. »Koledar« za leto 1898, v dosedANJI obliki z mnogimi zanimivimi članki in lepimi podobami. 2. »IV. snopič sv. pisma«. 3. »Poljedelstvo« I. snopič z 81 podobami, spisal Viljem Rohrman. 4. »Boj za pravico«, povest spisal Milovršnik, prijetno berilo za zimske večere. 5. »Bolgarija in Srbija«, opisal Anton Bezenšek. Tudi ta knjiga je okrašena z lepimi podobami. 6. Slednja molitvena knjižica je »Sveti rožni venec«. Res je obžalovati, da se je število udov nekaj zmanjšalo. Toda za prihodnje leto se to ne sme zgoditi! Gotovo je boljše, da si karkoli pritrhamo, da goldinar za družbo prihranimo. Tako krasnih knjig ne dobiš za 1 gld. po vsem svetu ne.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so podarili ml. knezoškof 20 fl., za kateri velikodušni dar se odbor najdostojnejše zahvaljuje. — Nadalje so darovali č. g. D. Meško, župnik pri Kapeli, 5 fl., č. g. J. Zadravec, kaplan pri Kapeli, 1 fl., nekdo z Zavrča 1 fl. in na bratvi g. J. Erjavec pri Ljutomeru 1 fl. 32 kr. (poslal č. g. župnik P. Skuhala.) Bog plati!

(Zveza slovenskih pevskih društev.) Dne 28. oktobra so se sešla slovenska pevska društva v Ljubljani v posvetovanje radi osnovanja zveze vseh slovenskih pevskih društev. Že ob »Slavčevi« desetletnici je »Glasbena Matica« prevzela nalogo, sestaviti pra-